

ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА
для студентів III курсу медичних факультетів № 1-2 спеціальності «Медицина»
на 2023-2024 н.р.

Назва дисципліни	ПОБІЧНА ДІЯ ЛІКІВ
Кафедра	фармакології
Науково-педагогічні працівники, які викладатимуть дисципліну	Професор Заморський І.І. Професор Філіпець Н.Д. Доцент Кметь О.Г. Доцент Кишкан І.Г. Доцент Петрюк А.Є. Доцент Копчук Т.Г. Доцент Мельничук С.П.
Короткий опис змісту дисципліни	<p>Впровадження в медичну практику багатьох лікарських засобів (ЛЗ) з відомими і доведеними фармакологічними ефектами дозволило впливати на перебіг захворювань, попереджувати значну кількість летальних випадків і покращити якість життя. Однак, на підставі даних, отриманих в процесі розробки, впровадження і моніторингу застосування нових лікарських препаратів (ЛП) встановлено, що крім позитивної дії ліки можуть проявляти низку побічних ефектів. Побічна дія (ПД) ЛЗ може виникнути раптово і буває настільки виразна за своїм проявом, що створює значнішу загрозу для життя, ніж саме захворювання, з приводу якого були призначені відповідні препарати. Однією з провідних причин збільшення числа медикаментозних ускладнень є нераціональне застосування ЛЗ при поліпрагмазії, необґрунтоване їх використання без урахування супутніх захворювань. Раціональна фармакотерапія передбачає врахування індивідуальних особливостей пацієнта, зокрема, стосовно фармакокінетики та фармакодинаміки ЛЗ в залежності від віку, статі, генетичних факторів, харчування тощо.</p> <p>Значні досягнення в галузі фармакології та фармакотерапії дозволили не тільки суттєво збільшити арсенал ЛЗ, але викликали необхідність більш поглибленого аналізу причин виникнення та вивчення механізмів розвитку побічних реакцій. За даними ВООЗ у різних країнах світу від 3 до 15% всіх звернень пацієнтів до лікаря обумовлені ускладненнями фармакотерапії. Летальність від ПД посідає 5-те місце в світі після захворювань серцево-судинної системи, легень, онкологічної патології і травм. А тому проблема безпечності ліків стає актуальнішою у всьому світі, оскільки впровадження в медичну практику ЛЗ з високою біологічною активністю несе не тільки полегшення, а й небезпеку. В Україні розбудовано державну систему фармакологічного нагляду – систему збирання наукової оцінки ПД, неефективності (відсутність ефекту) ЛЗ при їх медичному застосуванні з метою прийняття відповідних регуляторних рішень.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Побічна дія ліків» сприяє формуванню у студентів умінь щодо визначення ПД ЛЗ та обґрунтування заходів профілактики ПД, закладає основи вивчення клінічних дисциплін, сприяє закріпленню навичок щодо раціонального призначення ліків в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності, а також забезпечує якісну підготовку студентів 3 курсу спеціальності «Медицина» до I етапу ЄДКІ інтегрованого тестового іспиту «Крок-1» та іспиту з англійської мови професійного спрямування.</p> <p><i>Мета:</i> формування у студентів теоретичних знань щодо небажаних ефектів, які виникають при застосуванні ЛЗ у звичайних дозах для</p>

	<p>профілактики, діагностики та лікування захворювань, набуття практичних навичок стосовно основних принципів обґрунтування раціонального й безпечного для здоров'я людини застосування ЛЗ з урахуванням розвитку можливих побічних ефектів, на підставі знань фармакодинаміки формування умінь вибирати препарати «прикриття» для зменшення та попередження ПД ЛЗ, та для надання невідкладної медичної допомоги.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>сформувати підготовку лікарів, які володіють значним обсягом теоретичних і практичних знань щодо визначення основних видів, причин, механізмів розвитку, клінічних проявів можливої ПД, симптомів передозування ліків та заходів, що запобігають виникненню та сприяють усуненню небажаних реакцій при призначенні ЛЗ і їх взаємодії з іншими медикаментами;</p> <p>ознайомити з основними термінами та загальними положеннями стосовно ПД ЛЗ, а також факторами, що сприяють виникненню ПД ЛЗ;</p> <p>сформувати знання про клініко-фармакологічну класифікацію ПД ліків та заходи запобігання ускладнень фармакотерапії;</p> <p>закріпити знання про форми, методи отримання та аналізу інформації про ПД ЛЗ;</p> <p>сформувати знання щодо особливостей ПД ліків у дітей та людей літнього віку, ролі генетичних факторів, шкідливих звичок, поліпрагмазії, несумісності ліків, можливої тератогенної дії ЛЗ, лікарської алергії, «синдрому відміни»;</p> <p>сформувати уміння та навички наукового аналізу й узагальнення ПД при застосуванні груп ЛЗ згідно фармакологічної класифікації та органотропності клінічних проявів дії окремих препаратів;</p> <p>закріпити навички щодо заповнення карти-повідомлення про ПД ЛЗ (форма 137/о), яка є офіційним документом щодо ПД ЛЗ і заповнюється лікарем;</p> <p>забезпечити теоретичну базу для вивчення клінічних дисциплін та підготувати студентів до подальшої практичної діяльності, якісного виконання функціональних обов'язків, пов'язаних із раціональним застосуванням ЛП, що сприятиме зменшенню частоти розвитку побічних реакцій.</p> <p><i>Результати навчання:</i></p> <p>Аналізувати й узагальнювати класифікацію ПД ЛЗ різних фармакологічних груп, визначати прояви можливої ПД та симптоми передозування, методи їх попередження й лікування.</p> <p>Оцінювати співвідношення користь/ризик виникнення ПД при застосуванні ЛЗ у різних вікових категоріях пацієнтів.</p> <p>Оцінювати співвідношення користь/ризик виникнення побічних ефектів при застосування ЛЗ у хворих із супутніми захворюваннями нирок, печінки, системи крові та інших органів і систем.</p> <p>Створювати алгоритм допомоги пацієнтам при гострому отруєнні ЛЗ. Розуміти можливість застосування антидотів у кожному конкретному випадку.</p>
<p>Забезпечення загальних та професійних компетентностей</p>	<p><i>Загальні:</i></p> <p>ЗК₁ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.</p> <p>ЗК₂ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК₃ Знання та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК₄ Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК₅ Здатність приймати обґрунтоване рішення; навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК₉ Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>

Спеціальні (фахові, предметні):

СК₆ Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

СК₉ Навички надання екстреної медичної допомоги.

СР₆ Визначати принципи лікування захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

СР₉ Надавати екстрену медичну допомогу використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.